

Vodná a vidiecka turistika bez hraníc

ERDF / INTERREG III A
Community Initiative 2000 – 2006
TACIS Programme

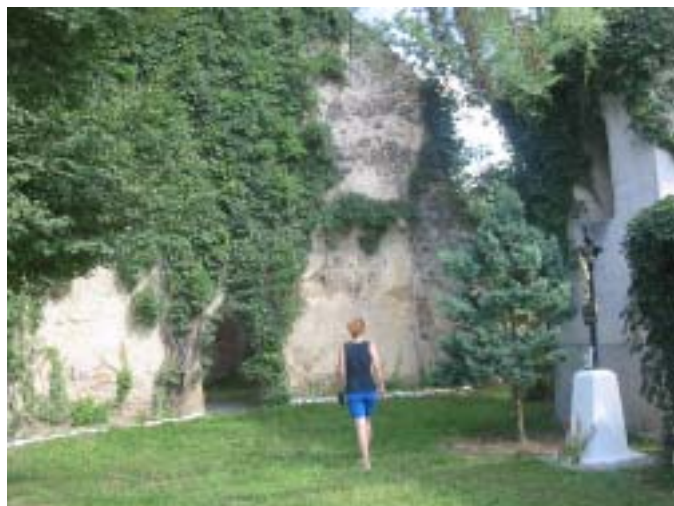
ÚVOD

Práca na projekte pokračuje aj počas letných horúčav, kedy je najlepším miestom pre oddych dobrá studená (vínna) pivnica ☺.

Čo sa udialo za posledné týždne:

- pokračovali sme na spracovaní databázy subjektov, pôsobiacich v Medzibodroží,
- máme ďalšie výborné fotografie z terénu,
- bicyklom sme prejazdili úsek od Čiernej nad Tisou cez Boňany s pokračovaním k lávke cez Latoricu a po násypoch Latorice a Bodrogu až do Stredy nad Bodrogom (prieskum možnej cyklotrasy)
- splavili sme Bodrog a časť Latorice a Laborca na motorovom člne SVP, š.p.
- uskutočnili sme druhé pracovné stretnutie / workshop v Somotore
- spracovali sme výsledky tzv. SWOT analýzy (silné a slabé stránky vo vidieckej a vodnej turistike)

Želáme Vám príjemné a krásne leto!
Štefan Szabó, koordinátor projektu

Kostol, Klin nad Bodrogom

Zápis z druhého pracovného stretnutia k projektu

Somotor, 12.7.2006

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Program:

1. predstavenie účastníkov, predstavenie zámerov jednotlivých organizácií v Medzibodroží a ich plánov v oblasti vodnej a vidieckej turistiky
2. SWOT analýza pre oblasť turizmu a služieb v regióne
3. dohodnutie ďalšieho stretnutia, zhrnutie, záver

1. Predstavenie jednotlivých účastníkov, ich projektov a aktivít v regióne

- **KSK (p. Svistáková):** Na Úrade KSK v Košiciach je vypracovaný návrh na vybudovanie cyklotrás. Spolupráca KSK s obcami prebieha aj v oblasti prípravy stavebnej dokumentácie, pri vytýčení trás. Pripravujú projekt na vytýčenie cyklotrás.
- **Somotor – p. Stropkayová,** starostka obce ako hostiteľka privítala prítomných. Je predsedníčkou Združenia miest a obcí Medzibodrožia (32 členov).
- **Černochovej – p. Tóthová** – potenciálom obce je veľká výmera lesov .
- **Malý Kamenec – p. Mátéová** – obec má zámer vybudovať európsky skanzen.
- **Klin nad Bodrogom – p. Baloghová** – obec je často zaplavovaná, majú problém so splaškovou vodou, pýchou obce aj širšieho okolia je miestny kostol.
- **Strážne – p. Illés** – chcú stavať rybník, aj cyklotrasu.
- **Ladmovce – p. Vass** – vedúci nepríspevkovej organizácie, pripravili projekt na úpravu koryta Bodroga, záujem o ochranu korytnáčiek, ktoré sa nachádzajú aj v katastri obce, chcú vybudovať rybník, náučný chodník a autokemping.
- **Bačka – p. Pandý** – chcú vybudovať rybník, potrebujú odborníka na chov rýb aj na spracovanie projektu.
- **Boňany – p. Szakáč** – majú záujem o vybudovanie cyklotrasy po hrádzach. V katastri obce sú dva mosty cez Latoricu. Majú problémy s početnou rómskou komunitou, nemajú možnosť zamestnania.

Následkom toho je rozkrádanie všetkého, čo sa vybuduje.

- **Boľ – p. Bačo** – celá obec je v CHKO, zaujímavé územie je v medzihrádzovom priestore, je to zarastené, nedá sa dostať k vode. Bolo by to treba rekultivovať alebo vypásť.
- **Ladmovce – p. Barány** – plus: prírodná rezervácia Káštár, v obci je aktívne pozemkové spoločenstvo, rybárstvo, poľovníctvo, chcú vybudovať rybník.
- **Viničky – p. Polónyiová** – budujú dom tokajských tradícií, majú pivnice, v súčasnosti odstraňujú a rekultivujú divoké skládky. V obci je objekt vo vlastníctve cirkvi, chcú v ňom vybudovať tábore pre ubytovanie 100 ľudí. V obci je aktívna folklórna skupina. Obec je oficiálnou súčasťou Tokajskej oblasti. Je členom Združenia tokajských obcí (14 obcí). V spolupráci s VÚC pripravujú projekty na vybudovanie chodníkov pre turistiku, cykloturistiku.
- **Krajský stavebný úrad – p. Nemčeková** – v spolupráci s obcami riešia stavebné povolenia.
- **Environcentrum Medzibodrožia – p. Szemán** – prebieha revitalizácia Tice a Krčavy, v rámci projektu (v spolupráci s BOKARTISZ z Maďara) pripravujú putovné modelové expozície, v ktorých predstavia využívanie krajiny človekom. Pripravujú štúdiu na manažment krajiny – návrh na vytvorenie Naturparku, využívajúceho prírodný a historický potenciál.
- **Združenie Filokália – p. Tóth, farár** – dôraz kladú na výchovu mládeže, a na informovanosť - je treba, aby ľudia videli, aké aktivity robia v iných regiónoch a v zahraničí. Všetko je v ľuďoch, chýbajú hlavne osobnosti.
- **SVP, š.p., OZ Povodie Bodrogu a Tisy – p. Bodnár** – Plavba po rieke je atraktívna, teraz je málo rýb, ale zväčšuje sa ich počet, riekou je treba využívať.
- **Leknice, o.z. – p. Bodnárová** – spolupracujú s aktívnymi ľuďmi, rodinami. Sú realizátormi projektov, združujú dobrovoľníkov. V prírodných rezerváciách Tajba a Tice upravili informačné tabule, robia posedenia, výlety aj brigády, kosia, čistia, upravujú terén.
- **Kolesárová, Mareková - KSK** – Na Úrade KSK je hotová územno-plánovacia dokumentácia, dá sa použiť pri žiadostiach v tých obciach, ktoré ešte nemajú vlastnú ÚPD. Je v nej zapracovaná aj vodná cesta po Bodrogu (pozn. redakcie: koncepcia platí pre nákladnú dopravu, nie pre turizmus).
- **P. Svistáková – KSK** - podala informáciu o opatrení 3.4 OPZI Renovácia a rozvoj obcí, kde obce mohli podávať projekty na tvorbu ÚPD, PHSR a na rekonštrukciu intravilánu obcí. Na Úrad KSK bolo doručených 189 projektov v celkovom objeme 1,2 mld. Sk, bolo schválených 103 projektov za 181 mil. Sk, prevažne zameraných na ÚPD. Projekty, ktoré boli odmietnuté z dôvodu nedostatku financií, by mali byť v budúcom programovacom období prednostne podporené zo zásobníka projektov. Pre nové plánovacie obdobie sa pripravuje Národný strategický rozvojový plán vidieka a Národný strategický referenčný rámec, v rámci neho bude 9

operačných programov, niektoré žiadosti v rámci OP sa budú podávať na VÚC, 286 malých obcí bude podporených z NRP vidieka. Ďalšie informácie môže podať p. Ferenc – vysunuté pracovisko Úrad KSK Trebišov, alebo odbor regionálneho rozvoja KSK – 055/7268 227- pani Svistáková.

- **Kráľovský Chlmec – p. Füzesséryová** – hlavný dôraz kladú na rozvoj vidieckeho turizmu.
- **CVČ Kráľovský Chlmec – p. Bogoly** – vedie múzeum, spolupracuje s KSK. Trasy treba plánovať v teréne, nie len na mape „od zeleného stola“, lebo niektoré miesta sú neprechodné, neexistuje zásobovanie potravinami, nie sú stánky občerstvenia. V súčasnosti sa robia úpravy vodného režimu – revitalizácia – spoločný projekt s Maďarmi riadi Technická univerzita Bratislava – doporučuje spoluprácu aj v tomto projekte.
- **SVP, š.p. Trebišov – p. Molnár** – vylepšili vodný režim v Lelese, napustili suché depresie.
- **Malé Trakany – p. Ivanega** – V obci sa nachádza Miestopisné múzeum, Klub výtvarných umelcov (galéria miestnych umelcov).
- **Firma Ostrožovič – p. Hrivňák** – plánujú vodnú plochu upraviť pre rekreačné aktivity, poskytujú degustácie, turista očakáva program.
- **SOSNA – p. Szabó, p. Szabóová** – región poznávajú už 20 rokov, na vode, na bicykli aj pešo. A poznajú jeho potenciál (príroda, kultúra, história) aj slabé stránky ako návštevníci zvonka, čo je výhoda.
- **Hviezda Medzibodrožia, o.z. – p. Danko** – oživujú staré remeslá, vedú detský denný tábor v Strážnom (nie sú podmienky pre stanovanie, ani iné ubytovanie). Pripravujú prvý ročník súťaže primášov, aj tam je problém s ubytovaním.
- **Botorkáló, o.z.** – organizujú tanečné domy v rôznych dedinách, obce zabezpečujú stravu pre účastníkov.
- **Kárpátok Alapítvány, Eger – Mészáros Ákos, Bata Boglárka** - stručne zhrnuli projekt, predstavili svoj pohľad na región a jeho budúcnosť. „Nemôžeme sa spoliehať len na pomoc EÚ, ale najmä na vlastné sily, potenciály a schopnosti.“

Ďalšie stretnutie bude 6. septembra 2006 vo Viničkách v zariadení Zlatý stravec. Pozvánku dostanete.

Visutý most cez Latoricu pri Boľanoch

SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY - SWOT analýzy pre turizmus a služby v regióne

Silné stránky

- Začínajú sa objavovať zaujímavé ponuky služieb pre návštevníkov (celodenný výlet motorovou loďou, programy pre rybárov, ornitológov...)
- Prírodné hodnoty a krásy: CHKO Latorica, prírodné rezervácie, Územie európskeho významu Natura 2000, Ramsarská lokalita, zachované lužné lesy, mŕtve ramená, mokrade, unikátne živočíšstvo (najmä vodné vtáctvo a ryby) a rastlinstvo
- Živé náboženské obce
- Rozvinuté rybárstvo a poľovníctvo,
- Tokajská oblasť, vinohradníctvo a vínné pivnice v celom regióne
- Cesta na hrádzi, ideálna pre cykloturistiku,
- Mosty cez Latoricu a Bodrog
- Archeologické a historické pamiatky, archív písomností
- Latorica (31.4 km) a Bodrog (15 km) sú bezpečne splavné malými člmi po celej dĺžke, sieť vodných ciest (mŕtve ramená, Tice, Tisa, Karčava)
- Niekoľko pekných pláží, miesta vhodné na táborenie a odpočinok
- Dopoulos „neobjavený“ región
- Geopolitická poloha (3 hranice)
- Bohatý kultúrny a umelecký život (festivaly, tájház, galéria, chrámové chóry a pod.)
- Dvojazyčnosť
- Možnosti ubytovania a stravovania,
- Výborná miestna kuchyňa
- Dobré železničné spojenie a hustá cestná sieť
- Miestna produkcia (syry, zelenina, víno, pálenka) čiastočne v bio kvalite
- Rodinné farmy
- Atrakcie (najnižšie položené miesto, Rákoczyho kaštieľ, apod.)
- Silný tretí sektor (mimovládne organizácie),
- Množstvo akcií (letné tábory, tvorivé dielne, tanečné domy apod.)
- Zachované ľudové remeslá a tradície
- Voľné objekty vo vlastníctve obcí
- Existujúce projekty pre cyklotrasy, turistiku, zásobníky projektov...
- Ochota časti ľudí na spoluprácu a dobrovoľníctvo

Ohrozenia:

- Môže dôjsť k oslabeniu spolupráce
- Zhoršuje sa demografická situácia

Slabé stránky (v zátvorke je uvedený počet získaných bodov pri bodovaní dôležitosti) :

- Premnoženie komárov
- Zlá sociálna situácia, vysoká nezamestnanosť
- Chýba oddanosť pre vec - učelia a pod.(1)
- Zanedbané a nekosené/nespásané brehy a pastviny, čierne skládky (3)
- Nefunkčné poľnohospodárstvo, takmer žiadna živočíšna výroba
- Nie sú zmapovaní miestni vinári a poľnohospodári/farmári
- Prevláda pesimizmus a letargia, slabá motivácia (2)
- Nedostatočné ponuky programov a služieb pre návštevníkov (3)
- Starnutie populácie, pribúdanie príslušníkov zo slabých sociálnych vrstiev (2)
- Slabá úcta k hodnotám, vandalizmus (1)
- Chýba ucelený a koordinovaný informačný systém, manažment informácií, je nedostatok informácií, znalostí a komunikácie (9)
- Nedostatok tvorivosti a podnikavosti (1)
- Chýba tím aktivistov v regióne pre spoločné plánovanie a koordinovanie
- Chýbajú zdroje informácií pre návštevníkov (infotabule, propagačné materiály, infocentrá)
- Slabý marketing služieb
- Komplikované vlastnícke vzťahy (2)
- Nejestvujú oficiálne táboriská, kúpaliská a prístavy pre vodákov
- Zlý prístup k vode na viacerých miestach
- Nepremávajú kompy a osobné lode
- Chýbajú požičovne člnov, bicyklov
- Chýbajú programové ponuky pre návštevníkov
- Nedostatočná komunikácia a spolupráca medzi jednotlivými sektormi, subjektmi a záujmovými skupinami (4)
- Nedostatočná cezhraničná spolupráca v oblasti cestovného ruchu
- Rozporné a nedostatočné rozvojové dokumenty
- Neexistuje spoločné plánovanie
- Rivalita v rámci obcí (1)
- Chýbajú územno-plánovacie dokumentácie – (5)
- Sezónnosť – iba cca 5 mesiacov počas roka je možné rekreačne využívať územie

Piesočná pláž, Zemplin

Príležitosti:

- Príprava spoločného kalendára aktivít-mesačný/ročný
- Plavba na pltiach
- Obnova pontónov
- Organizovanie festivalov s prepojením cez vodu, cez hranice
- Príprava zážitkových programov
- Obecné dni tematicky pripravované (jahodové, marhuľové, hroznové, slivkové, lokšové, klobásové, dyňové)
- Širšia spolupráca s cirkvami
- Viac vyzdvihovať, propagovať, ponúkať miestnu kuchyňu
- Pripraviť Medzibodrožský vinársky festival (nie len tokajské vína, ale aj iné, miestne odrody)
- Vytvorenie miestnej značky pre produkty (potravinárske, remeselné, aj služby)
- Informovanosť sa zvýši, ak bude fungovať spoločná internetová stránka
- Cielená environmentálna a regionálna výchova na všetkých úrovniach (sprievodcovia, miestni aktivisti, facilitátori)
- Zatraktívnenie územia vybudovaním zelených oddychových zón

Na základe tejto analýzy boli stanovené tieto najzávažnejšie problémy:

1. Chýba ucelený a koordinovaný informačný systém, je nedostatok informácií, znalostí a komunikácie (9)
2. Chýbajú územno-plánovacie dokumentácie – ÚPD (5)
3. Medzi sektormi, subjektmi a záujmovými skupinami je nedostatočná spolupráca (4)
4. V regióne sú nedostatočné ponuky programov a služieb pre návštevníkov (3)
5. Zlý prístup k vode je spôsobený zanedbaním a nekosením/nespásaním brehov a pastvín, prostredie je znečistené čiernymi skládkami (3)

Na záver boli z vyššie uvedených problémov vyšpecifikované **ciele** pre rozvoj turizmu a služieb a tieto **spolu s aktivitami** pre dosiahnutie cieľov budú dopracované spoločne na ďalšom, septembrovom spoločnom workshope.

Jedna z dôležitých podmienok úspešnosti a dobrého fungovania celého systému je vytypovanie a podchytenie vhodného kandidáta do funkcie „regionálneho koordinátora“. Bez dosiahnutia toho sa veci nepohnú vpred. Preto je veľmi dôležité naplno si uvedomiť tento fakt a spraviť všetko pre jeho splnenie.

KRÁTKE SPRÁVY Z MEDZIBODROŽIA

- **Najväčší vinári** zo slovenskej časti Tokajskej oblasti sa spojili a vytvorili svoju ochrannú značku, ako obranu pred tými, ktorí víno „pančujú“. Tento prístup by mohol byť vzorom aj pre vytvorenie ochrannej značky pre ďalšie miestne produkty, ako sme o tom hovorili na stretnutiach.
- V Somotore sa finišuje na dokončení **d’alšieho penziónu** (18 + 2 postelí) a kaviarne. Penzión na Novej ulici č. 16 bude poskytovať aj stravu zabezpečenú prostredníctvom reštaurácie Korona (Veľký Kamenec). Je potešiteľné, že služieb pribúda (a dúfajme, že aj návštevníkov).
- Botorkáló - Združenie pre mladé talenty - pripravuje **projekt „Čo sa skrýva za rohom“**, ktorý má napomôcť založeniu a stabilizácii mládežníckej organizácie. Projekt podporený Nadáciou pre deti Slovenska, v spolupráci s Kultúrnym centrom Medzibodrožia a Použia sa bude realizovať v obci Strážne.

Cyklotrasa
v Medzibodroží

Zátišie pri Ladmovciach

ZAPÍŠTE SI DO KALENDÁRA

- **Deň obce organizujú**
4.-6. 8. v obci Rad
12.-13. 8. v Strede nad Bodrogom
13. 8. v obci Dobra, Ladmovce
18.-19. 8. vo Veľkom Kamenci
- **Jubilejný 10. ročník Medzibodrožského festivalu** sa uskutoční 3. 9. 2006 v obci Malý Horeš. Miesto konania: amfiteáter za pivnicami, v prípade nepriaznivého počasia v Kultúrnom dome. Hlavným organizátorom akcie je CSEMADOK, oblasťný výbor Medzibodrožia, spoluorganizátorom je Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia. Na festivale vystúpia hudobné, folklórne, zábavné skupiny a jednotlivci aj hostia zo zahraničia.
- **Deň mesta Kráľovský Chlmec** spojený s vinobranecými slávnosťami pripravujú v Kráľovskom Chlmcu na 23.-24. 9. 2006. Počas dvoch dní budete mať možnosť prezrieť si umelecké výstavy v kultúrnom dome, v amfiteátri sa zabavíte na vystúpeniach folklórnych a hudobných skupín. V uliciach mesta predvedú svoje umenie remeselníci. Pozvaní sú aj zahraniční hostia.

TYP NA ZAUJÍMAVÚ WEBOVÚ STRÁNKU

Ako vyplynulo zo SWOT analýzy, jedným z najväznejších problémov je získavanie, prenos a koordinácia informácií. Ako príklad možného riešenia je možné odporučiť web stránku maďarskej organizácie *Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége*:

<http://www.fatosz.hu/11-794.html>

a ešte jednu veľmi inšpiratívnu stránku o moravských vinárskych cyklotrasách:

<http://vinarske.stezky.cz/>

Tvorivé
dielne na
denných
táboroch
občianskeho
zdrúženia
Botorkáló

PREDSTAVUJEME

Nadácia BODREMKA

Je všeobecnoprospešná Nadácia pre podporu staromaďarskej kultúry v Medzibodroží. Sídli v obci Kisrosvágy v Medzibodroží na území Maďarska.

- organizovanie letných táborov s náplňou: jazda na koni, lukostreľba, staromaďarské zvyky a tradície pre začiatočníkov a pokročilých, ubytovanie v jurte, šamanské bubnovanie...
- historický park – rekonštrukcia staromaďarskej osady z 10. storočia a staromaďarského. Expozícia je umiestnená v jurtách, zemných obydlíach (hrnčiar), drevených stavbách (sedlár) a v drevenej budove s kamennými základmi – kováč. V jurtách pracuje brašnár, výrobca lukov, kovolejár a tkáč
- turistika na koňoch
- ukážky a kurzy staromaďarských remesiel
- kurzy lukostreľby, súťaže v lukostreľbe na koni
- experimentálna archeológia, škola v prírode
- ukážky historických bojových umení

Viac informácií na : www.bodremka.hu

BOTORKÁLÓ

Združenie pre mladé talenty v Kráľovskom Chlmcu pracuje neformálne od roku 1993 ako mládežnícky smerované združenie. Právne bolo založené v roku 2001 ako občianske združenie.

Zaoberá sa hlavne ochotníckym divadelníctvom mladých a autentickým folklórom. Rokmi pribudol zo strany mládeže dopyt o ľudové remeslá a environmentálne aktivity. Preto tohto roku realizovali 16 tvorivých dielní ľudových remesiel pre mládež a dve tvorivé dielne dramatickej tvorivosti mladých. Za podpory Ministerstva kultúry v spolupráci s o.z. Hviezda Medzibodrožia realizovali denný tábor ľudových remesiel „Trma – vrma“ pre deti vo veku od 6 do 15 rokov v Strážnom v priestoroch materskej škôlky. Tábor sa tešil záujmu širokej verejnosti obce.

V pláne na tento rok nám zostáva realizácia projektu voľnočasového charakteru podporeného Nadáciou pre deti Slovenska „Čo sa skrýva za rohom“ a tvorivé dielne jesennej a adventnej tematiky v spolupráci s obecnými úradmi regiónu ako aj s Kultúrnym centrom Medzibodrožia a Použia v Kráľovskom Chlmcu.

Kontakt: Ing. Lívia Szunyogová
mobil: 0905 260 500, tel: 056 63 21620

Kto vytvorí logo Medzibodrožia ?

Každé územie malo už aj v dávnych časoch svoju vlajku a erb. Boli to znaky, s ktorými sa vedel stotožniť každý obyvateľ toho územia, bol to spôsob, ako posilniť identitu. V dnešných časoch túto úlohu preberá logo – grafický znak vystihujúci podstatu určitého územia, ale aj firmy alebo akcie.

Pre zlepšenie obrazu Medzibodrožia navonok a posilnenie jeho identity, ale aj marketingu jeho potenciálov, je potrebné vytvoriť logo Medzibodrožia. Logo, ktoré by smerom „von“ k návštevníkom tvorilo určitú obchodnú značku kvality a smerom „dnu“ by posilňovalo identitu regiónu.

Občianske združenie SOSNA
v rámci projektu „Vodná a vidiecka turistika bez hraníc“ vyhlasuje

súťaž
o najlepší návrh loga Medzibodrožia
pod názvom

KRAJ RIEK A VÍNA

Podmienky súťaže:

- Návrh musí byť dodaný v tlačenej aj elektronickej podobe (CD)
- Rozmer A4 + ukážky v zmenšenej podobe (ako na hlavičkový papier)
- **Termín dodania / ukončenie súťaže: 15. november 2006**

Návrhy posúdi odborná 9-členná komisia a najlepší návrh bude ocenený propagačným balíkom. Autor sa zároveň zúčastní veľkej propagačnej plavby po Bodrogu od prameňa po Tokaj na jar 2007.

Návrhy posielajte do 15. novembra 2006 poštou na adresu:

občianske združenie SOSNA
Zvonárska 12, 040 01 Košice

sosna@changenet.sk, www.sosna.sk

055/6251903

Spravodaj je pripravovaný raz mesačne pre potreby projektu Vodná a vidiecka turistika bez hraníc z programu INTERREG IIIA. Príspevky posielajte na sosna@changenet.sk. Vydáva o.z. SOSNA, Zvonárska 12, Košice, 055/6251903, www.sosna.sk